

til at forbedre de personlige forhold på arbejdspladsen og til at give den menneskelige faktor en langt større betydning, hvilket igen kan bidrage til forøget produktivitet.

For udviklingen af gode menneskelige forhold mellem arbejdere og arbejdsgivere er det dog vedblivende organisationerne, der har afgørende indflydelse. Den store opgave for organisationerne synes nu at være den at forstå at gennemføre et samarbejde ud fra det synspunkt, at virkelige forbedringer i det lange løb kun opnås ved en forøget produktivitet, således at det udbytte, der indvindes herved, kommer arbejderne tilgode i rimelig udstrækning.

I de kommende år vil der utvivlsomt blive stillet store krav til samarbejdet mellem arbejdere og arbejdsgivere. Jeg skal blot pege på de produktivets- og rationaliseringsproblemer, som teknikens kolossale udvikling stiller. I en vis udstrækning vil en omflytning af arbejdskraften være nødvendig for at imødekomme udviklingen af elektroner og andre midler til at lede og kontrollere industrielle arbejdsprocesser. Mange nye tekniske opfindelser såsom radio, fjernsyn og senest atomforskningen og atomkraftproduktionen, har i høj grad påvirket denne udvikling. Det må forventes, ja håbes, at denne enorme og hurtige udvikling af atomkraften må føre til en meget stor forøgelse af vort kendskab til automatisk kontrol af industrielle arbejdsprocesser. Dette spørgsmål vil blive indgående drøftet på den kommende atomkonference i Genève. Da virkningerne af denne udvikling på arbejdsområdet er af den største betydning, føler jeg mig overbevist om, at atomkonferencens arbejde vil blive nøje fulgt af ILO, og jeg tror, at alle regeringerne med meget stor interesse imødeser resultaterne af denne konference.

Et andet spørgsmål, der i hvert fald i Europa vil blive aktuelt i de kommende år, og som vil kræve samarbejde mellem arbejdsgivere og arbejdere, er opsigningen på arbejdsmarkedet af de store årgange, de store fødselskuld fra tiden under og umiddelbart efter den 2. verdenskrig.

Med hensyn til den fremtidige udvikling på arbejdsmarkedet tror jeg, man bør erindre sig, at der til enhver tid og på ethvert sted vil opstå problemer mellem virksomhedsledelsen og dens arbejdere. Dette vil være tilfældet, hvad enten lederen selv ejer den pågældende virksomhed, eller ejeren indtager en mere fjern stilling, medens lederen er direktør for et aktieselskab eller arbejder for samfundet som helhed. Den danske regering hilser

derfor med tilfredshed, at den internationale arbejdskonference repræsenterer mange forskellige former af virksomhedsledelse. Den opgave, der foreligger for den internationale arbejdskonference, består efter den danske regerings opfattelse i at finde frem til fornuftige løsninger af de konkrete problemer, vi står overfor. I denne forbindelse vil jeg gerne udtale, at konferencens dagsorden synes at tage hensyn til dette synspunkt, og efter min mening giver den ingensomhelst anledning til politiske kontroverser af nogen art.

Her vil jeg dog gerne sige et par advarende ord. Selvom denne udvikling af det moderne industrielle demokrati kan synes betydningsfuld, er der dog visse tendenser i det internationale økonomiske samkvem, der kan bringe denne udvikling i fare. Jeg tænker på den snævre forbindelse, der består mellem sociale fremskridt og udenrigshandel i alle lande, hvis almindelige økonomiske trivsel er stærkt afhængig af deres eksportfortjeneste. Dette gælder i særlig grad Danmark. Vi er i meget høj grad afhængig af vor eksporthandel, hvoraf ca. 60 pct. består af landbrugsprodukter. Som De vil vide, er den intereuropæiske handel i vid udstrækning blevet frigivet i de senere år, men desværre har de fleste lande stadig protektionisme med hensyn til landbrugsprodukter. Importrestriktioner på dette område er bibeholdt i mange lande, og selv hvor de er blevet ophævet, er de blevet afløst af høje toldsatser eller restriktiv statshandel, således at der kun er importeret begrænsede kvanta. Vi på vor side har åbnet vore markeder for industrivarer uden at modtage tilsvarende lettelser for vor eksport. Såfremt der ikke sker en ændring i denne politik, vil Danmark komme i en meget vanskelig situation, hvor betingelserne for yderligere fremskridt på det sociale område vil være mindre gunstige.

Til slut vil jeg gerne vende tilbage til rapportens hovedemne, nemlig forholdet mellem arbejdsgivere og arbejdere. I betragtning af, at der inden for ILO er samlet et stort fond af viden om forholdene på dette område, og da den danske regering føler sig overbevist om, at vi her står over for et spørgsmål af største betydning for alle medlemsstaterne, er vi trådt i forbindelse med de andre nordiske regeringer og har sammen med disse udarbejdet et forslag til en resolution¹⁾, hvorved ILO, såfremt resolutionen vedtages, bemyndiges til at arbejde videre med dette spørgsmål i den kommende tid. Det er mit håb, at den opfordring til styrelsesrådet og bureauet, der indeholdes i resolutionsudkastet,

¹⁾ Se bilag 1.